

FIȘA DISCIPLINEI

Epigrafie latină,
anul universitar 2022-2023

1. Date despre program

1.1	Instituția de învățământ superior	Universitatea din Pitești
1.2	Facultatea	Teologie, Litere, Istorie și Arte
1.3	Departamentul	Limbă și literatură, Istorie și Arte
1.4	Domeniul de studii	Socio-Umane/Istorie
1.5	Ciclul de studii	Licență
1.6	Programul de studiu / calificarea	Zi/Istorie

2. Date despre disciplină

2.1	Denumirea disciplinei					Epigrafie latină					
2.2	Titularul activităților de curs					Conf. univ. dr. Florian Matei-Popescu					
2.3	Titularul activităților de seminar / laborator										
2.4	Anul de studii	I	2.5	Semestru	2	2.6	Tipul de evaluare	C	2.7	Regimul disciplinei	Obl.

3. Timpul total estimat

3.1	Număr de ore pe săptămână	2	3.2	din care curs	-	3.3	S / L / P	2
3.4	Total ore din planul de învăț.	28	3.5	din care curs	-	3.6	S / L / P	28
Distribuția fondului de timp alocat studiului individual								ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și notițe								25
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren								20
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii, eseuri								25
Tutorat								
Examinări								3
Alte activități								2
3.7	Total ore studiu individual	75						
3.8	Total ore pe semestru	28						
3.9	Număr de credite	3						

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1	De curriculum	-
4.2	De competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1	De desfășurare a cursului	
5.2	De desfășurare a laboratorului	❖ dotarea sălii de clasă cu video-proiector; dicționare și enciclopedii de specialitate.

6. Competențe specifice vizate

Competențe profesionale	CT.1 Profesionale ❖ Cunoașterea și folosirea corespunzătoare a noțiunilor specifice epigrafiei ❖ Cunoașterea modului în care au evoluat aceste științe, precum și a mijloacelor specifice prin care ajută cercetarea istorică; ❖ Formarea și consolidarea spiritului critic și utilizarea acestuia în cadrul activității științifice;
Competențe transversale	CT2: transversale ❖ Contribuie la cercetarea istorică și dezvoltarea .

7. Obiectivele disciplinei

7.1 Obiectivul general al disciplinei	❖ Familiarizarea studenților cu noțiuni și concepte specifice epigrafiei
7.2 Obiectivele specifice	<u>A. Obiective cognitive</u> ❖ Să identifice textul și să-l poată descifra ❖ Să-și însușească și să utilizeze adecvat noțiuni și conceptele necesare; <u>B. Obiective procedurale</u> ❖ Să stăpânească competențe și abilități în cercetarea și interpretarea surselor istorice; ❖ Folosirea unei terminologii specifice din punct de vedere științific ❖ Activitate individuală, frontală, pe grupe (echipe). <u>C. Obiective atitudinale</u> ❖ Înțelegerea importanței fiecărei textelor antice de factură epigrafică; ❖ Cooperarea în echipe de lucru pentru rezolvarea diferitelor sarcini de învățare.

8. Conținuturi

8.2. aplicații		Nr. ore	Metode de predare	Observații Resurse folosite
1	1. Definiția epigrafiei. Locul epigrafiei latine în cadrul epigrafiei. Relația dintre epigrafia latină și epigrafia greacă – spre o epigrafie romană	2	Prelegere Prezentare ppt	Fotografii, Hărți
2	2. Apariția și dezvoltarea științei epigrafice. Scurt istoric al epigrafiei latine. Principalele corpora de inscripții.	2		
3	3. Introducere generală – principalele categorii de inscripții ce vor fi studiate la curs și seminar; originea și evoluția alfabetului latină; scrierea cursivă și capitală	2		
4	4. Inscripțiile latine în perioada republicană: evoluția limbii latine până la începutul epocii principatului	2		
5	5. Principatul: origine și evoluție; numele și titulatura imperială	2		
6	6. Principiile generale ale administrației romane;	2		

	provincia – domeniul de competență al unui magistrat: definiție, origine și evoluție; scurtă istorie a provinciilor romane			
7	7. Cariere senatoriale; cariera equestre; cariere mixte	2		
8	8. Armata romană – armata romană în perioada republicană; armata romană în perioada Principatului; principalele categorii de trupe: trupele din capitala Imperiului; legiunile romane; trupele auxiliare; flotele romane	2		
9	9. Orașele romane: principalele categorii de orașe: <i>civitates civium Romanorum</i> , <i>civitates civium Latinorum</i> , <i>civitates peregrinae</i> ; orașele de cetățeni romani: <i>coloniae</i> și <i>municipia</i> ; legile municipale	2		
10	10. Administrația municipală; funcții și cariera municipale; orașele romane de la Dunărea de Jos	2		
11	11. Religia romană și principalele categorii de inscripții religioase; formularul inscripțiilor votive	2		
12	12. Zeii tradiționali (în primul rând triada capitolină), divinități locale, divinitățile orientale; principalele divinități atestate epigrafic în provinciile de la Dunărea de Jos	2		
13	13. Credințele privind viața de apoi; scurta de descriere a riturilor și ritualurilor funerare din lumea romană, cu privire specială asupra provinciilor romane de la Dunărea de Jos	2		
14	14. Principalele tipuri de inscripții funerare; formularul specific inscripțiilor funerare	2		

Bibliografie:

Surse

Corpus inscriptionum Latinarum, Berlin, 1863-

H. Dessau, *Inscriptiones Latinae selectae*, Berlin, 1892-1916.

L'Année Épigraphique, Paris, 1888-

E. Doruțiu-Boilă, *Inscripțiile din Scythia Minor. V. Capidava – Troesmis – Noviodunum*, București, 1980.

B. Gerov, *Inscriptiones Latinae in Bulgaria repertae. Inscriptiones inter Oescum et Iatrum repertae*, Sofia, 1989.

Gr. Florescu, C. C. Petolescu, *Inscripțiile Daciei romane. II. Oltenia și Muntenia*, București, 1977.

I. I. Russu, *Inscripțiile Daciei romane. III. Dacia superior. 1. Zona de sud-vest*, București, 1977.

I. I. Russu, *Inscripțiile Daciei romane. III. Dacia superior. 2. Ulpia Traiana Dacica (Sarmizegetusa)*, București, 1980.

I. I. Russu, *Inscripțiile Daciei romane. III. Dacia superior. 3. Zona centrală (teritoriul dintre Ulpia Traiana, Micia, Apulum, Alburnus Maior, Valea Crișului)*, București, 1984.

I. I. Russu, *Inscripțiile Daciei romane. III. Dacia superior. Zona răsăriteană*, București, 1988.

I. Piso, *Inscriptions d'Apulum (Inscriptions de la Dacie romaine – III 5)*, Paris, 2001.

C. C. Petolescu, *Inscripții latine din Dacia*, București, 2005.

Anna and J. Šašel, *Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMLX et MCMLXX repertae et editae sunt*, Situla 19, Ljubliana, 1978.

idem, *Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMII et MCMXL repertae et editae sunt*, Situla 25, Ljubliana, 1986.

S. Conrad, *Die Grabstelen aus Moesia Inferior. Untersuchungen zu Chronologie, Typologie und Ikonographie*, Leipzig, 2004.

C. C. Petolescu, *Inscriptions externes concernant l'histoire de la Dacie*, I-II, București, 1996-2000.

Manuale

R. Cagnat, *Cours d'épigraphie latine*, Paris, ed. 4, 1914.

J. M. Lassère, *Manuel d'épigraphie romaine*, 2 vol., Paris, 2005

L. Keppie, *Understanding Roman Inscriptions*, Londra, 1991.

C. C. Petolescu, *Epigrafiă latină*, București, 2005

Lucrări generale

R. Ardevan, *Viața municipală în Dacia romană*, Timișoara, 2008.

M. Bărbulescu, *Din istoria militară a Daciei romane. Legiunea V Macedonica și castrul de la Potaissa*, Cluj-Napoca, 1987.

D. Benea, *Din istoria militară a Moesiei Superior și a Daciei. Legiunea a VII-a Claudia și legiunea a III-a Flavia*, Cluj-Napoca, 1983.

R. Cîrjan, *Statute citadine privilegiate în provinciile dunărene ale Imperiului Roman (sec. I-III p. Chr.)*, Bibliotheca Ephemeris Napocensis 7, Cluj-Napoca, 2010.

L. De Blois, E. Lo Cascio (eds.), *The Impact of the Roman Army (200 BC-AD 476). Economic, Social, Political, Religious and Cultural Aspects*, Brill, Leiden-Boston, 2007.

G. Forni, *Il reclutamento delle legioni da Augusto a Diocleziano*, Milano-Roma, 1952.

Fl. Matei-Popescu, *The Roman Army in Moesia Inferior*, București, 2010.

L. Mihailescu-Bîrlița, *Ex toto orbe Romano: Immigration into Roman Dacia. With prosopographical Observations on the Population of Dacia*, Leuven-Paris-Walpole, 2011.

A. Mócsy, *Gesellschaft und Romanisation in der römischen Provinz Moesia Superior*, Budapest, 1970.

A. Mócsy, *Pannonia and Upper Moesia*, Londra, 1974.

V. Moga, *Din istoria militară a Daciei romane. Legiunea XIII Gemina*, Cluj-Napoca, 1985.

C. C. Petolescu, *Auxilia Daciae. Contribuție la istoria militară a Daciei romane*, București, 2002.

I. Piso, *An der Nordgrenze der Römischen Reiches. Ausgewählte Studien (1972-2003)*, Stuttgart, 2005.

J. Rich, A. Wallace-Hadrill (eds.), *City and Country in the Ancient World*, Londra-New York, 1992.

R. Vulpe, *Colonies et municipes de la Mesie Inférieure*, în *Studia Thracologica*, București, 1976, p. 289-314.

G. Wesch-Klein, *Provincia. Okkupation und Verwaltung der Provinzen des Imperium Romanum von der Inbesitznahme Siziliens bis auf Diokletian. Ein Abriß*, Berlin, 2008.

Bibliografie:

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori din domeniul aferent programului

- ❖ corectitudinea și acuratețea folosirii conceptelor și teoriilor pedagogice însușite la nivelul disciplinei – vor satisface așteptările reprezentanților comunității;
- ❖ competențele procedurale și atitudinale ce vor fi achiziționate la nivelul disciplinei – vor satisface așteptările reprezentanților asociațiilor profesionale și angajatorilor din domeniul învățământului universitar.

10. Evaluare:

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală

10.4 Curs			
10.5 Seminar / Laborator / Tema de casă	Analiza produselor, a intervențiilor studentului în activitățile de seminar și a evaluărilor periodice Realizarea unui referat științific, pentru elaborarea căruia se vor folosi cel puțin 5 surse bibliografice	Evaluare pe parcurs Evaluare finală	40 60
10.6 Standard minim de performanță	Cunoștințe care dovedesc parcurgerea materiei, dar fără a demonstra abilități, priceperi sau deprinderi de lucru individual.		
10.7 Standard maxim de performanță	Însușirea cunoștințelor care dovedesc parcurgerea materiei; Formarea abilităților, priceperilor și deprinderilor de a obține informația, a o prelucra, de a ajunge la o perspectivă personală asupra problematicii; Capacitatea de a argumenta și de a elabora un material cu caracter științific.		

Data completării 27 septembrie 2022	Titular de curs:	Titular de seminar:	Data aprobării în Consiliul departamentului, ... septembrie 2022	Director de departament, (prestator)	Director de departament, (beneficiar)
---	------------------	---------------------	--	---	--